

ATT LEVA MED SKYDDADE PERSONUPPGIFTER – BEHOVET AV SAMHÄLLET'S LÅNGSIKTIGA STÖD

2023-04-19 Barnrättsdagarna 2023

UPPDRAG ATT HÖJA KUNSKAPEN OM VÅLDSUTSATTA PERSONER SOM LEVER MED SKYDDADE PERSONUPPGIFTER, MED FOKUS PÅ KVINNOR OCH BARN (A2021/00971)

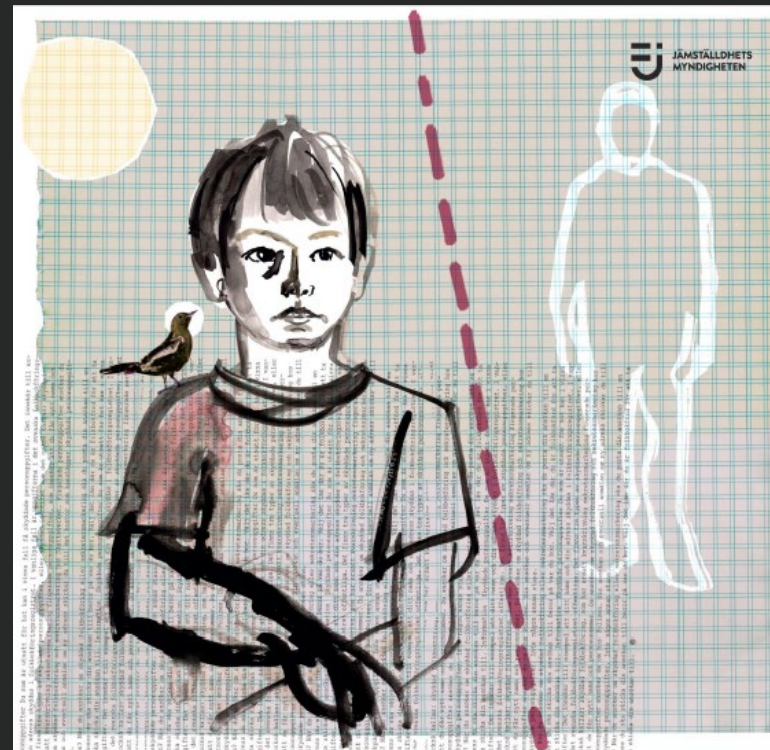
Syftet med uppdraget är att öka kännedomen om gällande lagstiftning samt belysa livssituationen för våldsutsatta kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter.

- Delredovisning 31 mars 2022
- Slutredovisning 31 mars 2023

SKYDDADE PERSONUPPGIFTER – OSKYDDADE PERSONER

Delredovisning av uppdraget att höja kunskapen om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter med fokus på kvinnor och barn

Rapport 2022:10

2023:04

ATT LEVA MED SKYDDADE PERSONUPPGIFTER – BEHOVET AV SAMHÄLLETS LÅNGSIKTIGA STÖD

Slutredovisning av uppdraget att höja kunskapen om våldsutsatta kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter

UPPDRAGETS GENOMFÖRANDE

- Delrapport och intervjustudie mars 2022.
- Digital konferens juni 2022.
- Dialogmöten med myndigheter och andra aktörer.
- Kunskapshöjande insatser/utbildningsinsatser.
- Information och stödmaterial på webben.
[Skyddade personuppgifter | Jämställdhetsmyndigheten \(jamstalldhetsmyndigheten.se\)](https://jamstalldhetsmyndigheten.se)
- Slutrapport mars 2023.
- Informationsfilm och stödmaterial till yrkesverksamma våren 2023.
- Digital konferens den 23 maj 2023.

LIVSSITUATIONEN FÖR VÅLDSUTSATT BARN SOM LEVER MED SKYDDADE PERSONUPPGIFTER

- Uppbrott
- Rädsla
- Fortsatt utsatthet
- Umgänge/kontakt med våldsutövande förälder/föräldrar
- Ansvarstagande
- Begränsningar kring skolgång och fritidsaktiviteter
- Hemligheter

SLUTSATSER

- Det finns brister i stödet till barn som lever med skyddade personuppgifter, såväl under som efter en eventuell vistelse i skyddat boende.
- Tillgången till långsiktigt stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter är i dagsläget ofta beroende av insatser från idéburna organisationer.
- Det finns stora skillnader i socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens hantering, bemötande och stöd avseende kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter.
- Våldsutsatta kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter får inte samma tillgång till vård som andra.

SLUTSATSER

- Vissa grupper som lever med skyddade personuppgifter nås i mindre utsträckning av information, framför allt yngre barn, personer med funktionsnedsättning samt asylsökande och nyanlända.
- Umgänge med en våldsutövande pappa får mycket negativa konsekvenser för barns psykiska hälsa, riskerar skyddet för barn och kvinnor och försvårar att få fingerade personuppgifter beviljade.
- Kompetens kring upprätthållande av skydd behövs hos många myndigheter och andra aktörer som möter kvinnor och barn i skydd. För barn och unga utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck kan det gälla även exempelvis familjehem, HVB, stödboende och gode män.

REKOMMENDATIONER

- Barns rättigheter behöver stärkas och tillvaratas i högre grad. Barnets perspektiv, liksom ett barnperspektiv och ett barnrättsperspektiv behöver tillämpas i frågor som rör exempelvis utformning av stöd, riskbedömningar samt vid beslut om vårdnad, boende och umgänge. Yrkesverksamma måste både lyssna på barn och ta hänsyn till det de berättar i beslut som fattas.
- Myndigheters information och stöd rörande skyddade personuppgifter och upprätthållande av skyddet behöver anpassas utifrån förutsättningar och behov hos särskilt utsatta grupper, såsom barn och unga utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck eller personer med funktionsnedsättning,

LÅNGSIKTIG PLAN

Utgångspunkt i de svårigheter som målgruppen möter och utvecklingsbehov gällande myndigheters stöd och hantering.

Förslag på 29 insatser inom fem områden som myndigheten bedömer som särskilt viktiga:

- Övergripande utveckling och uppföljning av stödet till målgruppen.
- Tillgång till samhällsservice och skydd.
- Skola, arbete och fritid.
- Stadigvarande boende.
- Konsekvenser av ekonomiskt våld.

Förslag på åtgärder – Skola, arbete och fritid

Utvecklingsområde	Förslag på åtgärd	Förslag på ansvarig(a)
Det finns osäkerhet kring vad det innebär att stå till arbetsmarknadens förtogande om man är våldsutsatt, vad som anses vara lämpligt arbete och vilka begränsningar som kan göras i jobbsökandet när det gäller arbetsökande som lever med skyddade personuppgifter och/eller har en hotbild mot sig.	Rättsligt förtydligande, i enlighet med vad som har eftertrågats i skrivelse från Arbetsförmedlingen till inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF).	Arbetsförmedlingen
Det har i intervjustudien som fanns bilagd uppdragets delredovisning framkommit indikationer att en del våldsutsatta kvinnor inte kan arbeta heltid (eller deltid) som en följd av våldet och ändå nekats sjukpenning.	Genomföra en översyn av befintligt regelverk (avseende exempelvis sjukpenning och arbetslöshetsersättning) för att identifiera luckor mellan olika stödssystem som kan medföra att våldsutsatta kvinnor blir utan ersättning.	Lämplig instans
Våldet kan försvåra barnets förutsättningar inom många områden, exempelvis möjligheten att gå i skolan och tillgodogöra sig undervisningen. Vid placering i ett akut skede kan barnet ibland gå miste om skolgång. Svårigheter kopplade till skolgång blir särskilt påtagliga för barn som lever med skyddade personuppgifter.	Följa upp genomförande av förslag i lagrådsremiss om barn i skyddad boende ¹ . Därutöver socialtjänstens ansvar att säkerställa barns skolgång under tiden på skyddad boende samt att den vårdnadshavare som barnet är placerat tillsammans med ensam ska kunna bestämma om val eller byte av skolenhet/förskolenhet ^{2,4} .	Jämställdhetsmyndigheten, Skolverket och Socialstyrelsen
Barn som lever med skyddade personuppgifter upplever svårigheter med att delta i fritidsaktiviteter.	Uppdrag om framtagande av informationsmaterial till verksamma inom idrottsrörelsen som möter barn och unga.	Jämställdhetsmyndigheten och Riksidrottsförbundet
	Ertärenheter och slutsatser från Jämställdhetsmyndighetens uppdrag om skyddade personuppgifter bör omhändertas i Myndigheten för ungdoms- och civillsamhälletsstrågers kunskapsutveckling insatser till den öppna fritidsverksamheten liksom myndighetens våldsförebyggande arbete i öppen fritidsverksamhet.	Myndigheten för ungdoms- och civillsamhälletsstråger

LÅNGSIKTIG PLAN

- Våldsutsatta barn (och vuxna) som lever med skyddade personuppgifter bör erbjudas särskilda kontaktpersoner som kan tillhandahålla stöd, hjälp och vägledning i myndighetskontakter och i praktiska vardagsfrågor.
- Det bör ses över om Skatteverket, som generellt sett beslutar om namnbyten, kan ges mandat att även besluta om byte av efternamn för barn som har beviljats skyddade personuppgifter och som av skyddsskäl även önskar byta efternamn.
- Uppdrag att ta fram anpassad information om skyddade personuppgifter till barn i olika åldrar och med olika förutsättningar.

LÅNGSIKTIG PLAN

- Genomföra befintliga utredningsförslag om att säkerställa barns skolgång under tiden på skyddat boende samt att den vårdnadshavare som barnet är placerat tillsammans med ensam ska kunna besluta om val eller byte av skolenhet/förskolenhet.
- Uppdrag att ta fram informationsmaterial till verksamma inom idrottsrörelsen.
- Erfarenheter och slutsatser från Jämställdhetsmyndighetens uppdrag om skyddade personuppgifter bör omhändertas i Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors kunskapshöjande insatser till den öppna fritidsverksamheten liksom myndighetens våldsförebyggande arbete i öppen fritidsverksamhet.

TACK!

Matilda Eriksson, utredare

matilda.eriksson@jamstalldhetsmyndigheten.se

Sophie Nilsson, utredare

sophie.nilsson@jamstalldhetsmyndigheten.se

Lena Landén Jonas

lena.landén.jonas@jamstalldhetsmyndigheten.se

FRÅGOR UNDER SEMINARIETS GÅNG

sophie.nilsson@jamstalldhetsmyndigheten.se